

Kort sammanfattning på svenska:

Amoris Laetitia: Om kärlek i familjen

Det är ingen slump att Amoris Laetitia (Kärlekens glädje) - den apostoliska exhortation som påven skriver om kärleken i familjen - skrevs under den 19 mars, den helige Josefs högtid. Dokumentet samlar resultaten av de två familjesynoderna som påve Franciskus sammankallade 2014 och 2015. Det tar upp såväl slutrapporterna från synoderna som dokument och brev från hans företrädare samt påvens egna många uttalanden om familjen. Påven tar dessutom med bidrag från olika biskopskonferenser runt om i världen och citerar även källor som Martin Luther King och filmen "Babettes gästabud".

Exhortationen består av 325 avsnitt och nio kapitel. Den beskriver hur synodfäderna, dvs. de biskopar som deltog i synoderna, tillsammans utgör en "mångfasetterad ädelsten" vars värde måste bevaras, men samtidigt att "inte alla diskussioner som rör doktrin, moral eller pastoral frågor måste avgöras genom läroämbetet". Påven är även mycket tydlig med att vi behöver undvika att på ett sterilt sätt sida vid sida ställa krav på förändring och applicera abstrakta normer. Han skriver: "Debatterna i media, i vissa publikationer och även bland kyrkans företrädare, omfattar allt från ett överdrivet begär för total förändring utan tillräcklig reflektion eller grund, till en inställning som önskar lösa allt genom att använda generella regler eller komma fram till olämpliga slutsatser genom enskilda teologiska överväganden."

Kapitel 1: I världens ljus

Efter inledningen påbörjar påven sin bibliska reflektion i det första kapitlet. Bibeln är "full av familjer, födelser, kärlekshistorier och familjekriser", vilket skall få oss att meditera över hur familjen inte är ett abstrakt ideal utan ett praktiskt "yrke", som utförs med ömhet, men som också har konfronterats av synd ända från början. Därför är Guds ord "inte en serie abstrakta idéer utan snarare en källa till tröst och kamratskap för varje familj som upplever svårigheter eller lidande. För det visar dem målet för deras resa...".

Kapitel 2: Familjers upplevelser och utmaningar

Baserat på den bibliska grunden betraktar påven nutidens situation för familjer i kapitel två. Här använder han flitigt slutrapporterna från de två synoderna. Familjer möter många utmaningar, från migration till det ideologiska förnekandet av skillnaden mellan könen ("genderideologi") och den fientliga inställning till nativitet som råder tillsammans med hur bioteknologi har påverkat vår fortplantning, från arbets- och bostadsbrist till pornografi och övergrepp mot minderåriga; från brist på omtanke om funktionsnedsatta människor till bristen på respekt för äldre; från juridisk nedmontering av familjen till våld mot kvinnor. Påven är mycket konkret, inte bara här utan genomgående i hela exhortationen. Påven noterar att den galopperande individualism som råder i dag gör det svårt för någon att ge sig själv helt och hållet till någon annan: "Rädslan för att vara ensam och längtan efter stabilitet och trohet existerar sida vid sida med en växande fruktan för att känna sig som fånge i ett förhållande som kan begränsa ens personliga mål". Det är orealistiskt att tro att familjer kan upprätthålla sig själva "bara genom att understryka doktrinära, bioetiska och moraliska frågor, utan att uppmuntra till att vara öppen för nåd". Påven talar om att forma troendes samveten och påminner om hur Jesus "aldrig undvek att visa barmhärtighet och närhet till människors skörhet, som den samariska kvinnan eller kvinnan som begår äktenskapsbrott".

Kapitel 3: Att se mot Jesus: familjens kallelse

Det tredje kapitlet rör några essentiella områden i kyrkans lära om äktenskapet och familjen. Kapitlet är viktigt eftersom dess 30 avsnitt illustrerar familjens kallelse enligt Bibeln, fastställt av kyrkan genom tiderna. Kapitlet poängterar äktenskapets ouplöslighet, dess sakramentala natur, dess förmedling av nytt liv och fostran av barn. Andra Vatikankonciliet's "Gaudium et spes", Paulus VI:s "Humanae Vitae" och Johannes Paulus II "Familiaris Consortio" citeras flitigt. Även "ickeperfekta situationer" och "sårade familjer" tas upp, och här citeras mycket från slutdokumentet från biskopssynoden 2015.

Kapitel 4: Kärlek i äktenskapet

Det fjärde kapitlet tar upp kärleken i äktenskapet. Kvaliteten i den psykologiska insikten är slående, och texten är ett oerhört rikt och värdefullt bidrag till det kristna äktenskapet, utan motstycke i tidigare påvliga dokument. Kapitlet avslutas med en mycket viktig reflektion om "kärlekens förändring" eftersom "längre liv numera betyder att nära och trogna förhållanden måste vara fyra, fem eller till och med sex årtionden, därför måste det första beslutet med jämna mellanrum förnyas". "Det finns ingen garanti för att vi kommer att ha samma känslor hela livet. Och ändå, om ett par kan skapa ett gemensamt och varande livsprojekt, så kan de älska varandra och leva som ett tills döden skiljer dem åt, och njuta av en intimitet som berikar."

Kapitel 5: Kärlek som blir fruktsam

Det femte kapitlet är helt fokuserat på kärlekens fruktsamhet och fortplantning. På ett djupt andligt och psykologiskt sätt talar texten om att välkomna nytt liv, hur graviditeten är en väntetid, en mammas och pappas kärlek, men också om adoption och om den större familjen som omfattar mostrar och morbröder, kusiner, släktingars släkt och vänner. Amoris laetitia fokuserar inte på den så kallade "kärnfamiljen" eftersom man är väldigt medveten om att familjen består av ett större nätverk med många relationer. Här framhåller påven speciellt äktenskapets djupa sociala dimension och den speciella roll som familjeband har mellan unga och äldre och mellan syskon, och som blir en grogrund när man ska lära sig att förhålla sig och relatera till andra.

Kapitel 6: Några pastorala perspektiv

I det sjätte kapitlet behandlar påven ett antal pastorala perspektiv som går ut på att forma trygga och fruktsamma familjer enligt Guds plan. Kapitlet använder sig i stor grad av slutrapporterna från de två synoderna samt katekeser från både påve Franciskus och S:t Johannes Paulus II. Familjer skall inte bara bli evangeliserade, de bör också evangelisera. Påven beklagar sig över att "präster ofta saknar den formation som behövs för att ha att göra med de komplexa problem som familjer möter i dag". Påven diskuterar vidare äktenskapsförberedelsen och övergivna, separerade eller frånskilda äkta makar. Exhortationen betonar betydelsen av de nyligen införda reformerna för annullering av äktenskap samt barnens lidande vid skilsmässor. Den berör också änkor och änklingar, situationer när en katolik är gift med någon från ett annat samfund eller trosinriktning, och poängterar vikten av att respektera familjer med medlemmar som är homosexuella.

Kapitel 7: Mot bättre fostran av barn

Frågor om barns uppfostran, deras etiska formation och om disciplin som kan omfatta bestraffning, tas upp, liksom sex- och samlevnadsundervisning. Det viktiga är hur man ger tron vidare till sina barn. Påvens praktiska insikt och det att han uppmärksammar konkreta detaljer är anmärkningsvärt. Påven poängterar barns behov av att växa upp i frihet att möta utmaningar och ifrågasätter skolors sexualundervisning med tanke på den trivialiserade och utarmade syn på sexualitet som ofta råder.

Kapitel 8: Att vägleda, särskilja och integrera svaghet

Det åttonde kapitlet är en inbjudan till nåd och pastoral insikt i situationer som inte helt passar in i Guds plan. Påven använder här tre viktiga verb: vägleda, särskilja och integrera, vilka är fundamentala när det handlar om sårbara, komplexa eller irreguljära livssituationer. Detta kapitel är mycket känsligt, och man måste påminna sig om att "kyrkans uppdrag ofta är som ett fältsjukhus". Påven behandlar här synodernas slutsatser angående de mer kontroversiella frågorna och tar upp fram för allt irreguljära livssituationer och påminner om att "man måste undvika kritik som inte tar hänsyn till olika situationers komplexitet". Mer generellt gör påven ett uttalande som dock är viktigt för förståelsen av exhortationen: "Om vi överväger den oerhörda mångfalden av konkreta situationer... så är det förståeligt att varken synoden eller denna exhortation kan förväntas presentera ett nytt generellt regelverk... Det som behövs är helt enkelt ett förnyat stöd för att på ett ansvarsfullt personligt och pastoralt sätt särskilja olika fall, på så sätt att man kommer ihåg att 'eftersom graden av ansvar inte är den samma i alla fall', så är inte heller konsekvenserna eller effekterna av en regel desamma". För att undvika missförstånd upprepar påven på nytt: "Att visa förståelse för exceptionella situationer betyder aldrig att dämpa ljuset från det större idealet, eller att föreslå mindre än vad Jesus föreslår människan. I dag är det än viktigare med pastorala insatser för att stärka äktenskapet och förhindra att det går sönder, än att visa pastoral omsorg vid misslyckanden." Kapitlet avslutas med följande ord: "Jag uppmuntrar de troende som befinner sig i komplicerade situationer att med god självkänsla tala med sin präst eller med lekfolk som har gett sina liv till Gud. De kanske inte alltid får medhåll för vad de tror eller vill, men de kommer säkerligen att få någon grad av ljus för att bättre kunna se på sin situation och hitta en väg att mogna. Jag uppmuntrar också kyrkans präster att lyssna till dem med lyhördhet och tydlighet, med en uppriktig önskan om att förstå deras belägenhet och deras utgångspunkt, för att hjälpa dem att leva ett bra liv och få dem att inse deras rättmätiga plats i kyrkan."

Kapitel 9: Äktenskapets och familjens andlighet

Det nionde och sista kapitlet ägnas åt familjens och äktenskapets andlighet som "består av tusentals små men verkliga gester och yttringar".

Exhortationen avslutas med en bön till den heliga familjen.

Not: de svenska översättningarna av citat i texten är preliminära och inte officiella.